

необхідність цілеспрямованого розвитку якостей мислення, творчої уяви, адекватного позитивного самосприйняття, впевненості в собі, потреби в пізнанні нового, а також стимуляції пізнавального інтересу, мотивації до різних видів творчої діяльності з метою розвитку творчих здібностей молодших школярів, виходячи з розуміння характеру виявлених нами взаємозв'язків.

На основі отриманих результатів констатувального етапу експерименту нами були підготовлені рекомендації вчителям початкових класів щодо використання на уроках комплексу методів та прийомів технології розвитку критичного мислення, зокрема, на уроках української мови та літературного читання, природознавства.

Література

1. Дяків В. Г. Обдаровані діти / В. Г. Дяків // Шкільна бібліотека. – 2006. - №7. - С. 93-98.
2. Обдаровані діти. Діагностика та супровід / Упоряд. Т. Червонна. – К. : Шк. світ, 2008. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
3. Туріщева Л. В. Особливості роботи з обдарованими дітьми / Л. В. Туріщева // Шкільному психологу усе для роботи. – 2009. - №4. – С. 2-10.

УДК:373.21.035:316.628:74

Лендел Валерія Едуардівна магістр спеціальності
«Дошкільна освіта», Мукачівський державний університет
Науковий керівник – канд. психол. наук, доцент Іванова В.В.

ОБРАЗОТВОРЧА ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПОТРЕБИ В СПІЛКУВАННІ У ДОШКІЛЬНИКІВ

Актуальність формування потреби в спілкуванні у дітей дошкільного віку в процесі занять образотворчої діяльністю визначається необхідністю створення оптимальних умов для найбільш повного розкриття потенційних можливостей кожної дитини як суб'єкта спілкування та предметно-практичної діяльності.

Багато педагогів і психологів стверджують що в дошкільному віці на естетичний, моральний та інтелектуальний розвиток дитини великий вплив робить образотворча діяльність (Н.С.Боголюбов, Л.С.Виготський, Е.І.Ігнат'єв, Т.С.Комарова, В.С.Кузін, В.С.Мухіна, Н.П.Сакуліна, Н.М.Сокольнікова, Т.Я.Шпікалова і ін.).

В умовах образотворчої діяльності спілкування дітей один з одним і педагогом відрізняється від звичайного спілкування своїм змістом, яке має художню спрямованість на сприйняття мистецтва і творчу діяльність дитини (малюнок, ліплення тощо). Особливо чітко позначена спрямованість висловлюється в спільній творчості дітей, де спілкування між партнерами здійснюється з метою узгодження зусиль для досягнення загального результату.

Питаннями розвитку спілкування у дошкільному закладі займалася М. Лісіна, яка розглядає його як зміну якісно своєрідних цілісних утворень, що являють собою генетичний рівень комунікативності, які є формами спілкування. Також проблему спілкування досліджували такі науковці, як Г.М. Андрєєва, О.О. Леонтьєв, Б.Ф. Ломов, О.Е. Савельєва та інші.).

Образотворча діяльність як різновид художньої діяльності має величезний естетично-художній потенціал у стимулюванні мовленнєвої активності дошкільників. У ході образотворчої діяльності в дитини розвивається естетична здатність сприймати, відчувати, розуміти прекрасне; причому, своєрідно, відмінно від інших, індивідуально.

Для того, щоб образотворча діяльність була засобом всебічного розвитку дітей, їхніх творчих здібностей, необхідно навчити малюків способам і прийомам передачі вражень від навколишнього, озброїти їх зображувальними, технічними та композиційними вміннями в конкретному виді образотворчої діяльності. Зображувальні вміння дозволяють дітям передавати форму предметів та об'єктів, зображувати явища.

Образотворча діяльність дитини відрізняється від образотворчої діяльності дорослої людини. Діяльність дорослого художника спрямована на результат, тоді як для дитини продукт образотворчої діяльності відіграє другорядну роль. На перший план для неї виступає сам процес створення малюнка. Тому діти малюють захоплено. Вихователь при цьому відіграє важливу роль, адже за допомогою спілкування він пояснює хід роботи, чи про техніку виконання. І цим самим викликає інтерес у дітей до роботи і різноманітні питання до процесу створення малюнка, певні коментарі, чи враження від проробленої праці.

Спілкування дітей один з одним і педагогом в процесі здійснення діяльності і з її приводу допомагає дитині більш осмислено виділяти характерні ознаки предметів і явищ, уточнювати їх характерні особливості та деталі, опановувати технікою малювання, ліплення, аплікації і вчитися її застосовувати свідомо [1].

Образотворча діяльність забезпечує дітей змістовною базою знань для спілкування. Спілкуючись з приводу діяльності та її результатів в процесі занять образотворчою діяльністю, діти збагачують один одного знаннями, оцінками, вони обмінюються враженнями, емоційним ставленням до навколишньої дійсності.

Однак у педагогічній науці та практиці до цих пір питанням формування у дітей потреби в спілкуванні в процесі образотворчої діяльності не займалися. Таким чином виникає протиріччя між необхідністю спілкування дитини з однолітками і педагогом як засобом пізнання навколишнього світу і людей і можливістю задовольнити потребу в спілкуванні на заняттях взагалі і образотворчої діяльності, зокрема.

Педагогічними умовами формування потреби спілкування дітей один з одним і педагогом є: інтеграція різних видів художньо-творчої діяльності (музичної, театралізованої, художньо-мовної) в інтегровані блоки по одній загальній тематиці для різних занять естетичного циклу; активізація педагогом спілкування дітей шляхом застосування різних прийомів, методів і способів в ході виконання ними зображення і при перегляді готових результатів дитячої творчої діяльності (питання педагога до дітей, заохочення висловлювати дітей свої думки, прохання повної відповіді на питання, словесний зразок вчинку, розігрування позитивних зразків поведінки і з доступним для дошкільнят гумором негативних зразків поведінки за допомогою ляльок, позитивна оцінка своїх результатів та результатів однолітків та інші); організація на заняттях колективної діяльності поряд з індивідуальною роботою старших дошкільників над зображенням; введення соціально і особисто значущих стимулів спільного зображення, які дозволяють дітям зрозуміти важливість спілкування.

Якщо розглядати заняття із зображувальної діяльності як форму спілкування педагога з дітьми, вони здебільшого проводяться з підгрупою вихованців і бувають теоретичними, практичними, творчими. Головну увагу при цьому приділяють опрацюванню з дітьми малюнка для досягнення його образно-естетичної виразності.

Технології спілкування визначаються і створюються, зважаючи на інтереси і потреби дітей. Адже в дошкільному віці провідними є потреби: у спілкуванні (інтелектуально-розвивальне спілкування з педагогом), діяльності (дії з зображувальними матеріалами), визнанні (самовираження, самореалізація, самоствердження). У дітей дошкільного віку переважає поверховий, суто емоційний інтерес, здебільшого нестійкий. Хоча не можна заперечувати і наявності пізнавально-когнітивного та художньо-інтелектуального рівнів інтересу. Це зобов'язує більше уваги приділяти змісту спілкування. У традиційних методиках навчання зображувальної діяльності інтерес підтримують доволі часто штучно. Йдеться про різноманітні «сюрпризні моменти», ігрові прийоми, наприклад, введення ігрових персонажів, що іноді заважають дітям зосередитися на створенні образу. Діти, особливо старшого віку, потребують серйознішого спілкування, їм подобаються «філософські» бесіди, спільні з педагогом роздуми, відкриття, подорожі, спостереження, обговорення [2].

Отже, потреба в спілкуванні підвищує рівень змісту дитячих висловлювань в процесі і з приводу зазначеної діяльності, що дає можливість виділити вимоги до відбору змісту, форм організації, методів і прийомів проведення занять з образотворчої діяльності дозволяють

формувати у дітей творчу активність і потребу висловлюватися з приводу здійснення діяльності, що робить образотворчу діяльність привабливою для дошкільника, оскільки реалізується його потреба в дії та спілкуванні.

Література

1. Павелків Р. В. Дитяча психологія / Павелків Р.В., Цигипало О.П.- К. : «Академвидав».- 2015.- 400 с.
2. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі : підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур ; за заг. ред. Г. В. Сухорукової. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376с.

УДК:373.21.03:159.952.13-053.4

Ловас Вікторія Юліївна магістр спеціальності
«Дошкільна освіта», Мукачівський державний університет
Науковий керівник – канд. психол. наук, доцент Іванова В.В.

ПІЗНАВАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС ЯК ПЕРЕДУМОВА НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Пізнання - відтворення у свідомості (індивідуальному і колективному) характеристик об'єктивної реальності. Пізнання носить соціально та культурно опосередкований історичний характер і в більшості випадків передбачає більш або менш яскраво виражене усвідомлення використовуваних засобів і способів пізнавальної діяльності.

Сучасна теорія навчання і виховання при аналізі педагогічних явищ все більше і більше звертається до особистості дитини, до тих внутрішніх процесів, які формуються у нього під впливом діяльності та спілкування.

Формування пізнавальних інтересів, природно пов'язують з процесом навчання, коли головний зміст життя дитини полягає в поступовому переході з одного ступеня знань на інший, з одного рівня оволодіння пізнавальними і практичними вміннями до іншого, більш високого. У самій структурі навчального процесу є безліч об'єктивних підстав для формування пізнавальних інтересів [1].

Дошкільний вік - це період найбільш інтенсивного формування мотиваційної сфери. Серед різноманітних мотивів дошкільників особливе місце займає пізнавальний інтерес. Педагоги і батьки, як правило, стурбовані розвитком знань і вмінь дитини, а не формування у неї інтересу до пізнання навколишнього дійсності [3].

Актуальність даної теми обумовлена тим, що дошкільний вік - важливий період у житті людини. У цьому віці закладаються основи майбутньої особистості, формуються передумови фізичного, розумового, морального розвитку дитини, а ці передумови неможливі без пізнавального інтересу.

Поглиблене вивчення особливостей дошкільного дитинства привело вчених до висновку що на кожному віковому етапі по ходу освоєння дітьми різних видів діяльності складається як би певний «поверх», який займає своє місце в структурі цілісної особистості. На цьому «поверсі» формуються психічні властивості та здібності необхідні не тільки для переходу до наступного «поверху», але і для всього майбутнього життя мають неминуще значення. Недобудований «нижній поверх» - погана опора для наступного.

Відомий психолог О.В. Запорожець у своїх роботах пише, що «метою дошкільного навчання повинна бути ампліфікація, тобто збагачення, максимальне розгортання тих цінних якостей по відношенню до яких цей вік найбільш сприйнятливий» [2].

Даним питанням займалися такі дослідники, як: О.М.Леонтьєв, О.В. Запорожець, П.Ф. Каптерев, В.П. Вахтерів, М.М. Подд'яков та інші.

Дослідження дитячого мислення, що проводилися групою психологів під керівництвом О.М. Леонтьєва і О.В. Запорожця, привели до висновку, що за нормального розвитку в дітей дошкільного віку починає формуватися пізнавальна діяльність, як така. За даними цих досліджень, саме протягом дошкільного віку відбувається становлення

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>